

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

A Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Hirdetések árszabás szerint
TELEFON 14 SZ.

Főmunkatársak
KISS GYULA BERCSÉNYI JÓZSEF

Felelős szerkesztő
BERKOVITS MÁRK

Megjelen vasárnap
Egész évre 8 K, félévre 4 K,
negyed évre 2 K

Halottak napja.

Oly jól illik az ős melankóliájához, hogy azoknak a millióknak is, akik már nincsenek, elérkeztünk a napjához. Minden mélán leeső falevél, a borongó elmúlásra int. S csodálatos, talán az életküzdelmek megnehezése okozza, hogy ma a halálfélelem ritka embert foglalkoztat. Ma már nincs szükségünk Plátónak azokra a bölcséleti fejtegetéseire, melyekkel Szokratesz utolsó éjszakáját s a halálról való fejtegetéseit glosszálja. A XX. század embere, ha valamit élt, elég megedzett arra, hogy ha nem is áhitja, de ne félje a halált.

Hanem azért a temető ünnepe mégis szép. Időnként a sajtóban felötlik valami nagyon rideg, nagyon kegyetlen disszonáns hang, mely hadat üzen a sírok kegyeletének és a virágokkal ékes temetőt leszállítja a hiúság vásárává. Igen rideg, igen kegyetlen okoskodás az ilyen. Mert lehet ugyan, hogy az a babérkoszoru, melyet aranylivrés inas emel le a bakon, s a konvencionális kegyelet külső jeléül elhelyez a síron, érzés nélkül való cselekedet: de nézzétek azt az igaz bánatot, melynek őszi rózsából (az ősnek e szép, de illattalan virágából) való a koszoruja. Ha áttudnátok érezni a csordultig megtelt bánatos szívnek igaz érzését, ezért, a talán ritkább tisztá érzésért, megtudnátok bocsátani a másikért, a talmiért, azért, ami csak szokás, azért ami csak hivalkodás.

Virágokkal ékes ez a temető. A kegyelet és szeretet virágaival. Vajha milliók szívében foglalna helyet egy vágy, aminek ma a tüdőbetegekért küzdő egyesület ad kifejezést, hogy egy szál virággal kevesebb legyen a koszoruban s ennek az egyetlen szál virágnak árát ajánljuk föl a tüdőbetegek gyógyítására. Gondoljuk meg, hogy a mi temetőnkben is minden hatodik sírban tüdőbeteg halott nyugszik, olyan halott, akinek meglehetősen volna az életnek menteni, ha idejekorán neki való gyógyítóházban tudtuk volna őket elhelyezni, gyógyítani.

A gyöngéd, a poetikus gondolatot meg kell érteni. A temetőnek ékesége nem lesz ezzel kisebb, de a keserű könnyekből kevesebb lesz. És nincs nagyobb boldogság, mint a szenvedés, a bánat könnyeit letörölni. Vajha egész jelentősége szerint megértené a társadalom, mily nagy, mily szép tettek van most alkalma.

Halottak napja. Valjon nem tettük-e sírba e napokban olyan nemzeti vágyakat is, melyek eddig ha sejtelemben, ha az ábrándok világában, ha a távol reményében, de mégis éltek? Nem tettük sírba. Csak az ember hal meg aki egy nemzettest tagozatában az eszméket hirdeti. Az eszme, az mindig él. Nem lehet sírba tenni. Nemzeti eszméknek csak a századokban változó népfelfogás lehet megváltoztatója, de változott formában is előtör az eszme mindig, ha általánosan az emberiség közjává szolgál. Szóljon ez a kis kitérés azoknak, akik a közélet fellegeseit vizsgálják s szívükben a halottak napi melankólia hinti hangulatát.

Mennyi igaz szív sírja ki magát most ez időben! S a méla emlékezés hányak hoz szívébe enyhületet? Az bizonyos, hogy a halál ma legdemokratikusabb intézmény, legjobban hirdeti, hogy egyenlők vagyunk: bíboros trónon, a nyomor tanyáján egyaránt megjelenik a kaszás, aki egyszerre véget vet a szenvedésnek, a gyönyörnek, élnek és keservnek. Neki csak egy szava van: fuit.

Halottak napja van, de még minket, akik bolyongva járunk „a földi tereken” az élet hív. Hagyjuk legtisztább kegyeletünk érzését kint a temetőben, annál a sírnál, amely szeretteinket takarja és jöjjünk ki a temetőből az élet kedvével, hogy betöltve hivatásunkat átadjuk helyünket azoknak, akik a nyomunkba lépnek.

A kulai járási községi tisztviselők értekezlete.

A kulai járási községi tisztviselők a községi alkalmazottak fizetés rendezése iránt megindított mozgalmuk további módoszatainak megbeszélése végett október 24-én d.u. 3 órakor Kula község tanácstermében népes értekezletet tartottak.

Az értekezlet az elnökségnek az ügy érdekében tett előzetes intézkedéseit — egyhangulag jóváhagyva tudomásul vette, továbbá egyhangú határozattal kimondotta azt, hogy az igaz ügy érdekében legmesszebb menő agitációt fogja kifejteni, — de mindenestre csak úgy, hogy a remélt győzelmet a nyugodt higgadtság keretében csupán csak az igazság és őszinte kérelemmel óhajtja elérni, — éppen azért felkéri a vármegyei összes községi jegyzőket is — hogy munkatársaiknak létfentartásuk biztosítását célzó igazságos küzdelmét részesítsék erkölcsi támogatásukban.

Az értekezlet a következő kérvényt terjesztette a megyei Alispán elé:

„Nagyságos Alispán úr!

A községi alkalmazottak fizetésének kicsinysége és így megélhetésük és létfentartásuk sanyarusága már oly annyira köztudomású, hogy azoknak részletes felsorolásával Nagyságodat terhelni teljesen feleslegesnek tartjuk, — de mindezek dacára mégis megemlítendőnek véljük azt, hogy a régmúlt jobb idők viszonyaihoz mért fizetésünk — a mai megélhetési viszonyok mellett, különösen akkor, midőn a társadalmi igények megszorodtak és a napi szükségletek árai versenyre keltek a gyógyszer-tári árakkal, — sajnos — még létfentartásunk legelemibb szükségleteit sem fedezik, hol marad még akkor gyermekeink neveltetése, hol marad még akkor a tőlünk joggal megkívánható és elvárható társadalmi érintkezés és szellemi szórakozás, — de hol marad még akkor az a nagyon sok ízben elkerülhetetlen és költséges kötelességünk, hogy községeinkben társadalmi állásunknál fogva a közművelődés általános tényezői legyünk — és minden emberbaráti intézmény előharcosaiként működjünk.

Családunkkal együtt a legnagyobb nélkülözések között tengetjük életünket, folytonosan nehéz anyagi gondok között neveljük gyermekeinket és a folytonos függés és terhes munka mellett mi a sorsunk — az anyagi züllés és eladósodás. Nem csoda-e tehát, ha a terhes munkába belefásulva és a jövőbe vetett bizalmunkat veszítve, — mégis becsületes szorgalommal dolgozunk községünk által nyújtott sovány alamizsnáért, hogy a közigazgatás rozoga szekere meg ne akadjon.

Ilyen körülmények mellett akkor, amidőn nemcsak a magunk, de különösen a családunk mindennapi kenyeréről van szó — nem vehető tőlünk rossz néven, ha kérő szavunkat minden socialis gondolattól és az elkeseredett kétségbeesés hangjától menten felemeljük és a létért való keserves küzdelmünket férfias őszinteséggel feltárva — szorgalmas, becsületes és felelősségteljes munkálkodásunk elismeréséül sovány kenyérünk mellé semmi egyebet nem — csupán még egy darabot kérünk.

Minthogy anyagi helyzetünk javítása községeinknek általánosan ismert szűkmarkúságától talán még nem is remélhető, — így javadalmazásunk rendezését csak úgy véljük megoldhatónak, ha a vármegye a községre vonatkozó szabályrendeletét aképpen módosítaná, hogy abban a segéd- és kezelőszemélyzet száma a község lélekszám arányához mérten és fizetési minimuma is megállapíthatnák olyformán, hogy javadalmazás tekintetében a hasonló képzettségű

állami vagy megyei tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesüljünk.

Ennélfogva a kulai járás községeinek mély tisztelettel alulírott alkalmazottai — csatlakozva a topolyai járás községi alkalmazottainak megindított mozgalmához azon alázatos kérelemmel járulunk Nagyságod színe elé, hogy jogos és méltányos ügyünket atyai jóindulatu pártfogásába véve — a vármegyebeli községek segéd- és kezelőszemélyzetének fizetését, korpótlékát, lakbérét, létszámát és szolgálati viszonyait a kor és humanizmus követelményeinek megfelelően 1910 év január 1-ére megyei szabályrendelet útján rendeztetni méltóztassék.

Kula, 1909 október 17.

Alázatos szolgálói

A kulai járás községi alkalmazottai.

Az értekezlet ezután — annak kimondásával — hogy a most hozott határozatairól a többi járási kartársakat értesíti, — véget ért.

Szarvasmarhadíjazás Kishegyesen.

A Bács-Bodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület október 24-én Kishegyesen szarvasmarhadíjazást rendezett.

Dacára annak, hogy ugyanezen napon volt Szabadkán és Béketehegyen az orsz. vásár, elég szép volt a felhajtott marhák száma.

Az állatdíjazást a B. B. V. G. E. központi tagjai vezették. Jelen voltak még: Bagári Kálmán gazd. felügyelő Szegedről, Günther ügyv. igazgató Zomborból, Császár főszolgabíró Topolyáról, Imhof egyll. titkár Zomborból, Kiss Lajos központi tag Zobnaticáról, Madarász áll. vajmester és igen számosan a szomszédos községekből.

Gyönyörű időben indult meg az állatdíjazás és a gazdák legnagyobb meglepésével végződött. Először a tehenek díjazottak. Kiss Károly és Krisháber kishegyesi földbirtokosok több szarvasmarhát hajtattak fel. A bizottság díszoklevéllel tüntette ki e gazdákat. Az I. díjat, 80 Kt, Szigeti József kossutfalvai, a II. díjat, 60 Kt, Siasity Lázár pacseri, a III. díjat, 50 Kt, Dudás Lajos kishegyesi, a IV. díjat, 20 Kt, Pece András kishegyesi gazdák tehenei nyerték. Továbbá 10-10 Kt nyertek: Süli Antal, Fodor Mihály kishegyesi, két 10 K-ás díjat Tomity Fülöp pacseri és Nemes Bálint kossutfalvi lakosok.

A felhajtott üszökek a következők nyertek díjat: Az I. díjat, 80 Kt, Süveges Mihály a kishegyes-topolyai vonalon lakó pályaőr nyerte, a II. díjat, 60 Kt, Ács Tamás kishegyesi, a III. díjat, 50 Kt, Göttl Gy. béketehegyi, a IV. díjat, 20 Kt, Nemes Bálint kossutfalvai lakosok nyerték. 10-10 Kt kaptak: ifj. Herman Antal pacseri, Szokolovits Péter kishegyesi és Siasity Lázár pacseri lakosok.

Dr. Cziráky Gábor topolyai ügyvéd és Halasi Illés kishegyesi lakos felhajtott üszöit díszoklevéllel tüntette ki a bizottság.

A gazdák e díjazáson, igen sok, nagyon szépen tejelő vörös-tarka tehenet láttak és elhatározták, hogy mindannyian szereznek 1-2 drbot. Azután a rendezőbizottság tiszteletére bankettet rendeztek, hol dicsérettel halmozták el az egylet vezetőségét és elismerésüket fejezték ki áldásthozó működésük felett.

Sz.

HIREK

— **Csak egy szál virágot** a tüdőbetegeknek. Ez hallatszik holnap ezer meg ezer ajkról, mert az egész országban irgalomfilléreket gyűjtenek a szegénysorsu tüdőbetegeknek. Az irgalmasságnak munkájában a mi vármegyénk is kiveszi részét s már tegnap megindult a gyűjtés munkája. Az egyesület adakozásra való fölhívásában ezeket mondja: Százával kopog ajtónkon az utolsó remény. Százával sereglenek ajtónk elé a tüdőbetegek és esdeklésük megindító. Bágyadt, vértelen ajkukon az életért való sóvárgás tör ki fuldokolva, szivettépően. Köztük több gyermekkel megáldott apák, anyák kéri, segítsük életükhöz, gyógyításuk szanatoriumunkban. S mi csak úgy tudjuk a halál jegyeseinek ezt a kérelmét teljesíteni, ha — mint a multban — ezer meg ezer jószív ajánlja föl a halottak napja alkalmával a maga virágszálat a szegénysorsu tüdőbetegek megmentésére. Az irgalom adományokat elsősorban arra használjuk föl, hogy minél több szegénysorsu tüdőbeteget ingyen gyógyíttassunk már meglévő szanatoriumunkban, részben arra, hogy az országban levő három tüdőbeteg rendelő intézetünket fentartsuk, részben arra, hogy egy új szanatorium építési alapját növeljük. Ha minden síron egy virágszállal kevesebb lesz, ha minden síron egy mécsessel kevesebb ég, a hiányzó virágszállból, mécsvilágból pislog föl egy halódó lélek és árvák, özvegyek bánatkönyvei ekként örömkönyvekké válnak. Azért kéri bizó hittel minden nemeslélek irgalomadományát a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület Budapest, VII. Akácfa utca 30. száma.

— **Kinevezés.** A zombori pénzügyigazgatóság Klész Ferenc hódásági lakost a hódásági adóhivatalnál üresedésben levő díjtalan adóhivatali gyakornoki állásra kinevezte.

— **Kinevezés.** A földmívelésügyi miniszter az óbecsei járás részére Zagovica Velykó szenttamási és a topolyai járás területére Kozma Béla bácsfeketehelyi lakost gazdasági tudósítokká nevezte ki.

— **Gyufamonopólium készül.** Ha a jelek nem csalnak, egy-két esztendő múlva már szerencsénk lesz a gyufamonopóliumhoz is. Ezt a „szerencsét“ Ausztriának köszönhetjük, ahol az érdekelt körökkel már közölték, hogy a jövő évi költségvetésbe az osztrák pénzügyminiszterium föl akarja venni a gyufamonopóliumból várható jövedelmeket. Az osztrák kormány az a terve, hogy a gyufamonopóliumot bérbeadja egy társaságnak. Talán fölösleges hangsúlyozni, hogy az osztrák példát mi is követni fogjuk, mert Ausztria Magyarország nélkül nem csinál semmit és megfordítva. Aminthogy Ausztria csak akkor hozhatja be a gyufamonopóliumot, ha ugyanezt teszi Magyarország is.

— **Halálozás.** Popovics Isván, ujvidéki nyugalmazott polgármester hétfőn, Ujvidéken, meghalt.

— **Ovodák és gyermekmenhely** államosítása. A vármegyei m. kir. tanfelügyelő értesítette a zentai városi tanácsot, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter az ovodákat és a gyermekmenhelyet állami kezelésbe átvette.

— **Sok a pályázó.** A titeli kir. járásbírósnál üresedésben levő egy őrnöki állásra nem kevesebb mint 91 folyamodvány érkezett be az ujvidéki kir. törvényszék elnökéhez.

— **Gyilkosság.** Panits Jóca, Vlaski Rádó és Csoszity Milán kulai lakosok f. hó 21-én d.u. 5 órakor betértek Cservenkán a korcsmába egy kis áldomásra. Fizetés alkalmával összeeszköztek, mely azzal végződött, hogy Csoszits Milánt megölték. Tettese a két vele volt társak közül Panits Jóca kulai lakos volt. A boncolás megejtése után Csoszity Milánt Kulára szállították és eltemették.

— **Beküldetett:** Járási értekezlet. A hódásági járás községi alkalmazottjai f. hó 17-én Hódáságon tartották meg járási értekezletüket, a topolyai járási községi alkalmazottak által a vármegyei összes községi kezelő és segéd-személyzet fizetésének javítása céljából megindított mozgalom támogatása végett. Az értekezlet elnökéül Nopper Ferenc hódásági segédjegyző, előadójaül Csányi Lajos vajszkai segédjegyző választott meg. Csányi Lajos hosszabb és szakszerű beszédben ismertette a községi kezelő és segéd-személyzet szomorú helyzetét. Frappáns vonásokkal vázolta az 1900: XX. tc. és 1904: XI. tc. a községi segédjegyzőkre vonatkozó sérelmes intézkedéseit, amely egyrészt a segédjegyzőtől gymn. végzettséget követel, másrészt pedig oly silány fizetést állapít meg, amely fizetést a hasonló képzettségű tisztviselők fizetése messzire túlszárnyalja. Kimutatta a községi kezelő és segéd-személyzet kívánásának jogosultságát, amelyet — ugymond — mindenki elismer, de hogy mégsem tör mellette lándzsát, oka az, hogy tudatában van a községi alkalmazottak szervezetlenségének és gyengeségének. Végül felolvasta az előadó az általa elkészített és a vármegye alispánjához benyújtandó kérvényt, amelyet az értekezlet egyhangulag a magáévá tett és kimondotta, hogy küldött-ségileg fog tisztelegni ügyük támogatása végett a vármegye főispánjánál és alispánjánál. Végül az értekezlet megalakította a hódásági járás községi alkalmazottjainak egyesületét.

— **Küzdelem az alkohol ellen.** A belügyminiszter rendelete. A belügyminiszter rendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz, amelyben az alkoholizmus elleni harcra szólítja fel őket. Ugy a tudomány, mint a tapasztalat — mondja a felhívás — azt bizonyítja, hogy a szesz italok mértékellen élvezete, különösen pedig a pálinkaivás beteggé, elfajulttá teszi a szervezetet, minek következtében nagy mértékben terjed a nép között a dologtalanság, a bűnre való hajlam és a nyomoruság. Egész családok mennek a pálinkaivás és a korcsmázás által tönkre vagyoniilag és erkölcsileg. Elveszi a korcsma a földet, a házat és a koldusbotra jutott ember mindenképen terhére és kárára van a társadalomnak. Vannak tudatlan szülők, akik gyermekeiket vétkes könnyelműséggel a pálinkaivásra szoktatják és így megmérgezik, megromítják azoknak gyenge szervezetét. Ismeretes az a rossz szokás, hogy az emberek minden alkalmat felhasználnak az ivásra és hogy a nép az ünnepnapokat nem pihenésre és lelki művelődésre, hanem a pálinkaivásban a test és a lélek megromlására használja. Mindenkinek kötelessége közreműködni abban, hogy az ivási szokások, a korcsmázás és pálinkaivás népünkben kiirtassanak. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a népet alkalmas módon felvilágosítjuk arról a veszedelemről, amely a pálinkaivásban rejlik. Ezen cél szolgálatában legtöbbet tehetnek a papok, tanítók, társas egyesületek, községi előjáróságok és hivatalos orvosok, ha a nép felvilágosítására alkalmas módon együttműködnek. A felhívás végén felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy az ipari és gazdasági munkások körében orvosaival népies előadásokat tartson az alkoholizmus és pálinkaivás ellen és az előadások lefolyásáról havi jelentéseikben emlékezzenek meg.

— **Vénasszonyok nyara.** A kalendárium az évszakok felosztásánál mindössze négyet ismer: a tavaszt, nyarat, őszt, telet. Régióta beállítottak a kalendáriumba egy ötödik évszakot és ez a vénasszonyok nyara: Szent Mihály napjától Mindenszentek napjáig. Vénasszony pedig sok van a világon s így az ötödik évszaknak, — amint a múltban, úgy a jövőben is — fölös számmal lesznek hívei, különösen ha olyan pompás, enyhe, sugaras napokkal kacérkodik, mint a mostani időjárás.

— **Gőzfürdői napok Kulán.** Vasárnap, hétfőn szerdán, csütörtökön és szombaton férfiak; kedden, és pénteken nők számára. Kádfürdők naponta férfiak és nők számára. Fürdő nyitás reggel 6 órakor. Kádfürdő 7 órakor.

Anyakönyvezés köréből 1909 október 23-tól:
Születtek: Busa Mihály, Mumicka Gojko, Lazity István, Dudás Mihály. **Házasságot kötöttek:** Blanc Vendel és Cimerman Teréz, ifju Mészáros Lajos és König Magda, Popity Pantelejmon és Stojkov Sarolta. **Elhaltak:** Braun János 5 hónapos, özv. Kovács Jánosné 90 éves. Sümeji József 8 hónapos.

Közgazdaság

Homok talajok termőbbé tétele!

Nem lehet eléggé csodálkozni azon, hogy a mai terhes és költséges gazdálkodási, viszonyok mellett hogy lehet megélni abból az 5-6 q. termésből amelynél többet az ország homok talajai nem igen adnak. Nem igen adnak pedig azért, mert takarmányt is keveset teremvén, csekély állatállományt lehet rajtuk tartani és a produkált kevés mennyiségű trágyával nem lehet a talaj termőképességét fokozni.

A magyar gazda pedig nem az az ember aki az újításokhoz könnyedén hozzá nyuljon, s dacára annak, hogy külföldön nemcsak a homok-, de sőt a kötött talajokban széltében hosszában alkalmazzák a zöldtrágyákat, dacára annak, hogy itt a hazában is kétségenkívül bebizonyosodott, hogy zöldtrágyáknál a homoktalajok termőképességét megkétszerezi; de sőt megháromszorozni is lehet: Mégsem alkalmazza gazdaságában a zöldtrágyázást. Pedig a zöldtrágya után vetett rozs még nagyon jól kezelt és egyébként is jól trágyázott homoktalajokon is 1-2 métermázsával nagyobb termést ad, trágya szegény talajon pedig megfelelő műtrágyákkal segítve, meg is kétszerezi a termést.

A kalászos veteményeknek nitrogénia, foszforra és káli tápláló anyagra van szükségük, hogy jól fejlődhessenek és nagy terméseket adhassanak. Mennél több van ezen tápláló anyagokból ezen a talajban, annál bizonyosabban jobb lesz a termés és ellenkezőleg. A homoktalajokban azonban mindhárom említett tápláló anyagból kevés van, mert maga a talaj nem — vagy csak minimális mennyiségben termeli azokat, tehát csak kívülről — trágya alakjában juthatnak azok bele. Trágyája azonban a homoki gazdának soha sincs elegendő, már azért sem, mert talaja nem terem elegendő takarmányt, s így másképen kell gondoskodni talaja ezen hiányainak pótlásáról, ami egyedül műtrágyák által azért nem történhetik meg, mert azokban nincsen humusz mi pedig a homoktalajok fizikai javítása szempontjából mulhatatlanul szükség van. Azért kell tehát zöld trágyát alkalmazni a homok talajokon, hogy az ne csupán annak nitrogén tartalmát öregbítse, hanem fizikai tulajdonságait is javítsa. Csak azáltal pótolhatjuk tehát az istállótrágya hiányát, ha a zöldtrágya segítségével javítjuk a homoktalajok fizikai tu-

lajdonságát, pótoljuk annak nitrogén hiányát. Foszfor és kálium szükségletét pedig műtrágyák alakjában adjuk meg. Ilyen eljárás segítségével azonnal is sürgősen fokozzuk terméseinket, de hosszabb időn át, rendszeresen követve, ezen tanácsot a legsivább homokot is elsőrendű termő talajjá varázsolhatjuk át.

Az a kérdés most már, minő növényeket alkalmazzunk zöldtrágyául.

Zöldtrágyául csakis a pillangós virágú növények alkalmasak az u.n. légenygyűjtők, azok a növények tehát amelyek képesítve vannak nemcsak a termő talajból de a levegőből is légenyt gyűjteni, amelyek tehát önmagukban is sokalta több légenyt tartalmaznak mint a nem pillangós virágú növények.

A pillangós virágúak közül is a mi viszonyaink között legmegfelelőbb zöldtrágyának a laposmagvu fehér (egyiptomi) csillagfürt, nemcsak azért mert nagy tömeget ad a kevésbbé kényes a többi csillagfürtnél, hanem főleg azért is mert magtermésre annyiban alkalmasabb a többinél a mennyiben hüvelyei nem pattannak fel oly könnyen mint amazoké. Miután pedig a csillagfürt félek magva meglehetősen drága minden gazdának aki csillagfürtöt alkalmaz zöldtrágyául oda kell törekednie, hogy a magot is maga termelje.

A csillagfürtöt mindig ugar helyett vetjük.

Vetési ideje az időjárás szerint március végére április elejére esik. Magját nem szabad mélyre fektetni, különben nagyon nehezen kel; elegendő ha 2-3 centiméternyire fektetjük. Legjobb ha 24 cm. sortávolságba vetjük, mert ezen sortávolság mellett bocsát legtöbb oldalhajást, többet mintha szűkebb sorokra vetnők. Ezen sortávolság mellett 80 kr. magra van szükség kat. holdanként.

Ápolásban rendes körülmények között nem részesítendő, csupán az esetben, ha a talaj nagyon el volna gyomosodva, amidőn kis kézi répakapával, vagy plánet féle kézi kapáló gépekkel járassuk meg, vigyázva arra, hogy a csillagfürt szártövein ne sérüljenek meg.

Fejlődése igen gyors; június hó elejéig rendszeren annyira fejlődik, hogy a legnagyobb tömeget adja, s ilyenkor szántandó alá. Az alászántást csekélyen kell eszközölni, hogy elkorhadása gyorsabban menjen. A szuperfoszfát és 40%-os káli kiszórása előbbbeniből 150 q. utóbbiból rendszeren 80 kg.-ot szoktunk összekevert állapotban adni, a vetőszántás előtt történjen.

Ha magot akarunk termelni, akkor annak beéredési idejét kell megvárunk, ami rendszeren augusztus közepére esik. Aratását legjobb sarlóval végezni, ha kisebb területről van szó, esetleg kinyűvetni és kévékbe kötve utószáradás végett tarlóvégre állítani, utóbb pedig kúpokba összerakni. Bár cséplő géppel is lehet csépelni, de mert a gép sok magot összetör, legjobb hadaróval kiveretni, amugy is rendszeren csak kisebb mennyiségről van szó. A magot száraz helyen egyelőre csak vékonyan rétegelve kell elraktározni és gyakrabban átlapátolni, mert teljes kiszáradása elől könnyen felmelegszik, miáltal veszít csírázó képességéből.

A csillagfürt légeny-gyűjtő és talajjavító hatása még a magtermelésnél is érvényesül az utóveteménynél, amely többnyire őszi rozs szokott lenni. Kerpely igazgató által végzett kísérleteknél a korai tengeri után vetett schlamstüdi rozs 1220 kg. a csillagfürt után vetett 1412 kg. szemtermést adott kat. holdanként vagyis 192 kg.-al többet. Ugyanott 1906-ban a mag csillagfürt után

1520 kg. termés volt. Megjegyzendő azonban, hogy a rozs futó homokon az először termesztett csillagfürt rendszeren nem jól sikerül. Ez azonban ne riassa el a gazdát, mert a következő vetések, hová tovább jobban fognak sikerülni. Nagyon nagy eredményeket a zöldtrágyával is csak következetes alkalmazásával idők folytán lehet elérni, de bizonyosan.

Gondoskodjunk megélhetésünkről rokkantságunk és aggságunk idejére!

Minden ipari, gyári vagy földművelő munkás, önálló iparos vagy bármely más, rendes foglalkozást folytató férfi vagy nő, ha 14-ik életévét betöltötte, iratkozzék be az 1893-ban alakult

Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-Egyletbe.

Jelentkezni lehet az Ipartestület irodájában.

Beléphet férfi és nő egyaránt, sőt már a tanoncok is.

A kulai Ipartestület folyó hó 27-én tartott értekezletén kimondotta, hogy tömegesen lép be és fiókot szervez. **Eddig több mint 70 tag jelentkezett a felvételre.**

Heti befizetések 20, 24 és 30 f., 10 évi tagság után már rokkantsági segély jár heti 8.40, 9.80 és 11.90 K.

Az egyletnek eddig 90 ezer tagja van és 4 és fél millió K alapvagyonnal rendelkezik.

Bővebb felvilágosítás az Ipartestületben nyerhető.

A központból nov. 1-ére érkezik egy kiküldött és megalakítja a helyi fiókot.

Ilyen 280 van már hazánkban és 100-nál több csoport.

Lépjén be mindenki, még a napssámosok is, ha öreg-ségükre nyugodt megélhetést akarnak maguknak biztosítani.

Az ipartestületi elnökség.

Messaline -
Tadium -
Louisine -
Raffet -

Selyem

és „Henneberg“selyem 1 K 35 f-tól feljebb, bérmentve és vámmentesen. Minta postafordultával.

Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich

Angol őszi ruhák, skót felöltők, átmeneti kabátok, női Palletonok

lelegegánsabb kivitelben készülnek ifj. ABEL JÓZSEF férfi és női angol szabó üslétében

9

Az idény legdivatosabb ujdonságai: cipők, kalapok, sapkák, nyakkendők, fehérnemű, női felöltők és minden más uri- és női-divatcikkek legjutányosabban kaphatók „Kardosnál” Kulán

Gabona árak: Budapesten:

Buza	—	—	14.20
Zab	—	—	7.66
Tengeri	—	—	6.85
Kulán:			
Buza	—	—	13.60
Zab	—	—	5.80
Tengeri	—	—	5.90

Van szerencsém a n. é. közönségnek mély fisztelettel szíves tudomására hozni, hogy Lehrer Alfréd úrnak a

„Szent-Erzsébethez” címzett gyógytárát átvettem.

Lelkiismeretbeli kötelességemnek fogom tartani, a n. é. közönségnek bizalmát és jóindulatát minden tekintetben kiérdemelni.

Becses pártfogásukat kéri

Gergelyi József, gyógyszerész.

5296 sz. kig. 909.

Pályázati hirdetés

Járásom Cservenka községében lemondás folytán megüresedett községi I-ső irnoki állásra pályázatot hirdetek, s felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám november 30-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Ezen állás javadalmazása 800 K fizetés — havi előleges részletekben.

Kula, 1909 október 25.

1-2

Dr. BUDAY főszolgabíró

PONGRÁCZ A. SÁNDOR

ÜRISZABÓ ÜZLETÉBEN
K U L A (BÉRPALOTA)

készülnek a legjutányosabb árban, mérték után, remek szabásban, a legjobb szövetekből férfiföltönyök, felöltők -- és téli kabátok --

Aki valamit eladni vagy venni óhajt, az hirdessen a

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

hetilapban

Hirdetési árak:

Egész oldal 25 K Fél oldal 14 K

Negyed oldal 10 K

Nyolcad oldal 6 K Tizenhatod oldal 3 K

Kis hirdetés egyszeri beiktatása 5 sorig 1 K

AKI legjobban szerkesztett, teljesen független napilapot járattatni óhajt, fizesse elő

AZ UJSÁG-OT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy hónap 2 K 40 f, Negyedévre 7 K, Félévre 14 K, Egész évre 28 K

Az Ujság terjedelme rendszeresen 28, 32, 36 oldal. Vasárnap és ünnepnapokon

60-100 OLDAL

Cím: „AZ UJSÁG” Budapest, Rákóczi-út 54

Sokat megtakaríthat mindenki, ha nyomtatvány-szükségletét

BERKOVITS MÁRK

villamos-üzemű nyomdájából fedezi.

Községi nyomtatványokból, papír- és írószerekből nagy raktár. Saját könyvkötéssel.

teljesen látható írásu

ÍRÓGÉP

következő előnyt nyújt:

- A STOEBER írógép írása az első betűtől az utolsóig teljesen és állandóan látható.
- A STOEBER írógép az összes rendszerű írógépek előnyeit magában foglalja és azonkívül számos újítással van ellátva.
- A STOEBER írógép 45 acél-billentyűje 90 írásjelet ír.
- A STOEBER írógép betűkarjai könnyen kicserélhetők.
- A STOEBER írógép visszaváltóval van ellátva és tizedes tabulátorral (rovatolókészülékkel) is szállítható.

Magyarországi vezérképviselet:

Lukács Rezső Budapest VI. Szondy-utca 56

Kohlhammer házában

utcai és udvari butorosott szoba olcsón kiadó.

BELEK.

2-3

A közeledő házi sertésöléshez ajánlunk: Számitott és sózott marhabelet, sózott sertésbelet és júhszátlingot.

KIENAST és BÄUERLEIN

bélnagykereskedés,

Budapest, IX., Szvetenay-utca 21 sz.

Sürgöncim: Kienastef. Telefon 53-56

Alapítva: 1870

Sertéshizlalók

1-2

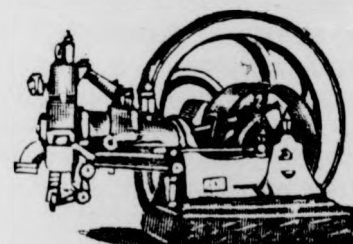
kinek, mikor, mennyi miskarolt hizóba való sertés kell. Mindig van. Muraközi ménék, lovak eladók.

Nagys. Rónay Mihály gazdasági intézősége

Szent-Mária-Liget u.p. Temesség

Drezdai Motorgyár Részvénytársaság

Németország egyik legrégebbi s legnagyobb motorgyára

Szállít:

szakkörökben elismert legjobb gyártmányu

Benzin- Nyersolaj- Gáz- Petroleum-

motorokat és lokomobilokat --

valamint SZÍVÓGÁZMOTOROKAT.

MEGLEPŐ UJDONSÁG!

Egytetemes generatorunkkal a tényleges 10erő óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselet:

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSA

BUDAPEST Teréskörút 41 Telefon 12-91

Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Ezennel tudomására hozom a t. vevő közönségnek, hogy ma már abban a helyzetben vagyok, hogy bármilyen arany és ezüst ékszereket rendelésre készítek, régi gyémánt és briliáns ékszereket újabb fagonra átalakítok — a legolcsóbb árban. — Karika gyűrűket újabb fagonra átöntök.

Tisztelettel

KLÍNGVARTI MÁTYÁS

Nyomatott Berkovits Márk laptulajdonos, villamos üzemű könyvnyomdájában, Kulán